

ИЗЛОЖБА МУЗЕЈА ЗА НЕМАЧКУ ИСТОРИЈУ ИЗ БЕРЛИНА „РЕВОЛУЦИОНАРНА 1848/49. ГОДИНА У НЕМАЧКОЈ“

Музеј за немачку историју из Берлина, главног града Немачке Демократске Републике, представио се београдској публици изложбом „Револуционарна 1848/49. година у Немачкој“.

Један од најзначајнијих догађаја у историји европских народа XIX века — буржоаско-демократска револуција 1848/49. године у Немачкој, приказан је на врло успео музеолошки начин. Изложба хронолошки прати развој догађаја у Немачкој од почетних успеха револуције у пролеће 1848. до победе реакционарних снага у јесен 1848. и пролеће 1849. године. Под утицајем револуционарних догађаја у Француској, долази касније до устанка у многим европским земљама, па и у немачким државама. Револуционарни талас снажно је захватио Беч и Берлин, главне градове реакционарних сила Аустрије и Пруске, које су уз царистичку Русију представљале основну снагу међународне реакције. Ове државе гушиле су националне тежње Пољака, Мађара, Италијана, Чеха, Словака и Јужних Словена. На другој страни, револуционарне снаге у Немачкој биле су непосредно повезане са носиоцима револуције у другим земљама, па је немачкој револуцији припала посебна улога у остваривању грађанске демократије у Европи.

Одлучујућу улогу у револуцији имала је радничка класа, која је истицала демократске и прогресивне захтеве и борила се за остварење демократске републике. Посебна пажња на изложби посвећена је улози младог пролетаријата и Савеза комуниста, као и делу Маркса и Енгелса, који су својим „Манифестом Комунистичке партије“ поставили темељ научном социјализму.

Упркос неспособности немачке грађанске класе да револуцију доведе до краја, као и њеној издаји, револуција је представљала прекретницу за даљи развој друштвених односа.

Изложба је, с обзиром на њено приказивање у СФРЈ, допуњена и материјалом који се односи на одјек револуције и револуционарна збивања у југословенским земљама. Специфичност револуције у овом делу Европе чини њен националноослободилачки карактер. Југословенски народи — Хрвати и Срби, захтевали су од многонационалне Аустрије своја национална права. Истовремено, у односу на Мађаре тражили су и решење међусобних односа на простору који су заједнички насељавали у угарском делу хабсбуршке монархије. Због тога је дошло до неспоразума и сукоба са Мађарима, који нису прихватили захтеве Срба у Угарској, што је помогло снагама контрареволуције.

На другој страни, Словенци су, у страху од пангерманизма, тражили аутономију у оквиру федералистички преуређене Аустрије.

Аутор изложбе, др Герхард Хенигер, учинио је изузетан напор да ове сложене процесе на музеолошки начин што више приближи посетиоцу, тим пре што су, поред револуционарних збивања у самој Немачкој, упоредо приказани и догађаји у другим земљама Европе са специфичностима револуције у свакој од европских држава.

Са укупно око 170 зналачки одабраних експоната, од којих бих издвојила неколико изузетно драгоцених, као што су „17 захтева Комунистичке партије“, који су се крајем марта 1848. године растурали као летак, у којима су Карл Маркс и Фридрих Енгелс, вође Савеза комуниста, дали доследан демократски програм и јасну слику о перспективи и циљевима револуционарног покрета у Немачкој; оригиналне заставе немачких и француских револуционара; разноврсно оружје револуционара; униформе; делови опреме и оружје војника контрареволуције; одећа и предмети покућства свих друштвених слојева који су учествовали у револуционарним збивањима; лични предмети представника власти, као што је печат Метерниха, аутор је успео да у тематско-хронолошким целинама прикаже учешће свих друштвених слојева у револуцији. Истовремено, веома савесно и на успео начин задовољио је музеолошке принципе приказивања тако разноврних експоната.

Изложба садржи и мноштво оригиналног ликовног материјала — гравира значајнијих личности, догађаја, битака и сукоба, који допуњују визуелни доживљај теме.

Поред оригиналних експоната, због прегледности и боље обавештености посетилаца, на изложби су у знатној мери коришћени добро одабрани цитати, графикани, копије слика, докумената и новина, као и кратки и јасни уводни текстови, који уз прецизне и прегледне историјске карте дају јасну слику о сваком посебном делу на изложби, а изложбу у целини чине схватљивијом.

Ови експонати, брижљиво и зналачки укомпоновани у јединствен контекст теме, успели су не само да прикажу догађаје већ и да дочарају атмосферу времена; на одговарајући начин, осветљењем и другим погодним средствима, поједини најважнији догађаји у револуцији били су и посебно истакнути.

Изложба по својој концепцији и начину приказивања представља пример како се једна историјска тема, научно обрађена, може визуелно представити различитим музејским експонатима на начин који је за посетиоца прихватљив и разумљив.

Због својих квалитета, изложба је у Београду изазвала велико интересовање средстава информисања, многобројне публике, а посебно школске омладине, која је имала ретку прилику да види и преко изложбе доживи овај изузетни догађај у европској историји XIX века.